

הפוליטיות והצבאיות. מבחינה מדינית, מתעלם ההסדר מן הבעייה הפלסטינית ודוחה את הטיפול בה. מבחינה צבאית, הוא מאפשר לישראל לרכז את מיטב כוחותיה בגד הפיראיון (וגם בגד סוריה וירדן). אין צורך לקבל את עמדת עראפאת בנושא זה. אבל קשה לטעון שהיא בלתי-סבירה.

..שליה טוטאלית"

כאן מגיע דה-בורשגרייב אל מוקד הבעייה. יש לציין שהוא מגדיר אותו בפסוק חותך וחד-משמעי: **"מלאכה שהישראלים לא ידברו איתך לפני שתלך בהם, ואתה לא תדבר איתם לפני שיקי רז בכם — איך אתה מוציע להתקדם?"** את אותה השאלה אפשר, כמובן, להציג גם לראש ממשלת-ישראל. עראפאת משיב באתה צורה שבה נהג רבינו להשיב במיקרה כזה — הוא מתחמק. "אין זו שאלה של הכרה או אי-הכרה, אלא של שלייה טוטאלית של הישות הפלסטינית".

החלף את המילים "יישות פלסטינית" במילים "מדינת ישראל", ויש לך הכרה קלאסית של התעמולה הישראלית בעניין הפלסטיני. כך וכך, והיית התחמקות. בשיחה פרטית יגיד דובר ישראלי סביר: "הם צריכים להכיר בנו תחילה". כך הכריז בשעתו אהרון רייב. כי יש בה נהל ממשלומתן עם אש"ף, כל עוד" הוא לא יכיר במדינת-ישראל וכו'. דובר מפוכח עוד יותר יגיד כי את ההכרה אפשר להעניק לפלסטינים רק במהלך המשאומתן, אחרי שיתבהרו הכוונות והתנאים שלהם.

דובריו של עראפאת אומרים את אותו הדבר בדיוק — בשיחות פרטיות. על כך אני יכול להעיד אישית: "אין לנו מה להציע לישראל מלבד ההכרה בה". אמר לי אחד מהם. "זהו כל מה שיש בידינו לתת תמורת השטחים שבידי ישראל. לכן יהיה זה טירוף מצידנו להעניק הכרה זו לפני המשאומתן. היא יכולה לבוא רק כתר-צאה ממשאומתן, שבו יוטכס על הקמת מדינה פלסטינית".

ושוב: אין אנחנו חייבים לקבל עמדה זו. אך היושר האינטלקטואלי מחייב אותנו להתייחס דת שיש בה היגיון מסוים.

..החלטות האו"ם"

כאן חוסף עראפאת, ביוזמתו שלו, ובלי קשר לשאלה כלשהי, הערה משלו הנראית מבטט הראי שן כמליצה סתמית, אך שיש בה מעמקים חבוים. "אין אנחנו דורשים את הירח", אומר עראפאת, "הגישה המעשית היחידה היא ביצוע החלטות האו"ם הנוגעות בדבר".

אין הוא מפרש לאילו החלטות הוא מתכוון. עד כה לא קיבל אש"ף את החלטת מועצת-הביטחון 242, מפני שהיא מתעלמת כליל מן הבעייה הפלסטינית. ומת' ייחסת אל העם הפלסטיני כאל "פליטים" בלתי-מוזחים. (לא נאמר אפילו "פליטים ערביים"). סביר להניח כי הוא מתכוון להחלטות עצרת-האו"ם, המדברות על "הוכר יות שאינו ניתנות לערעור" של העם הפלסטיני. **אולם כל החלטות או"ם מבוססות על קיו" מה, עצמאותה וריבונותה של מדינת-ישראל. מי שמסתמך על החלטות אלה, אפילו אותן הנראות בעיניה של ממשלת ישראל כ"אנטי-ישראליות", מקבל את קיום ישראל, ואת הצו" רק בהסדר-שלום עימה.**

..זהו הסדר שלום"

כאן, דה-בורשגרייב תפס זאת מייד. ועל כן הגיע ישר לגופו של העניין:

"מנח"גים ערביים אחרים אמרו לי שאילו חזרה ישראל לגבולות 1967, ואילו הוקמה מדינה פלסטינית בגדה המערבית ובעזה, תהיה התפיסות ערבית-ישראלית אמיתית ושלום בריקיאמ. האם אתה מסכים לכך?" **זוהי השאלה המכרעת, וכל מילה של התשובי כה עליה חשובה.**

היא מתחלקת לשני חלקים, ופותחת במילים: **"פירוש הדבר יהיה הסדר שלום."** יש לשקול את המילים האלה כיחידה נפרדת, כי הן נושאות בחובן את עיקר הבורה של הראיון.

כל עיתונאי בלתי-משוחד, שמוחו מתפקד פחות או יותר בדרכים נורמליות (נורמליות בעולם, לא-ירדוקא בישראל) היה שם את הדגש על פסוק זה, והוסף אותו לכותרת.

עראפאת אינו דוחה את התוכנית הזאת כבסיס להסדר-שלום, כפי שעשה עד לפני שנתיים. אין הוא מכי ריז עליה, כפי שעשה בעבר. כעל מומה ציונית לחי-סול המהפכה הפלסטינית. חשוב יותר: אין הוא דוחה את עצם הרעיון של הסדר-שלום עם מדינת-ישראל. **המילים "פירוש הדבר יהיה הסדר-שלום" אומרות, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי אש"ף מקבל רעיון זה.**

עד כמה שידוע לי, זוהי ההצהרה המרחיקת-לכת ביותר

קשה לתרגם את המילים PEACEFUL SETTLEMENT באופן מדויק. תרגומים אלטרנטיביים: "יישוב הטיכסוך בשלום", או "הסדר בדרכי שלום". למשל, בספר אורי אבנרי או הציונות החדשה, שפורסם בהוצאה הרשמית של אש"ף בבירור בשנת 1971 (בערבית).

תר, עד כה, מפיו של יאסר עראפאת עצמו, על גכונת אש"ף לקבל הסדר-שלום המבוסס על ריבונות פלסטינית בגדה וברצועה. **זוהי הפנסציה האמיתית, מבחינה עיתו-נאית ומדינית.** אולם פרשני כלי-התקשורת הרישמיים, שוטפי ו/או שטופי מוח, השתדלו להתעלם כליל מן הפסוק הזה, ולהת-רכז דווקא על המשכו.

..אבל"

אררי הפסקו בא "אבל". ה"אבל" הזה הוא שהקל על המסלפים. הנה המישפט במלואו:

"פירוש הדבר יהיה הסדר-שלום, אבל שלום בריקיאמ מחייב — כפי שאמרו גם מצרים וגם ישראלים, במישאל שנערך לא מכבר בניו-יורק — שהמדינה הקרויה ישראל תשתלב במרחב. זהו גל העתיד. זוהי האופציה השלי-שית של ישראל. לא מצדה, לא התפשטות, אלא הש-תלבות".

לפני שנתת את משמעות הפסקו, יש לשים אותו במקומו.

מה טיבה של המילה "אבל" בהקשר זה? החלק השני של המישפט אינו מבטל את החלק הראשון. אין כאן התנאה.

עראפאת בלי כפייה ומשקפי-שמש

עראפאת אומר כי הקמת מדינה פלסטינית בגדה ובעזה תביא להסדר-שלום. אין הוא מגביל או מתנה קביעה זו בכל צורה שהיא. **ה"אבל" מתייחס לעתיד. הוא אומר: המדינה הפלס-טינית תביא להסדר עכשיו, אבל הסדר זה לא יהיה שלום יציב, אם לא תהיה השתלבות. במילים אחרות: כהצהרה מהסכנות זו מקבל יאסר עראפאת את הרעיון של הסדר-שלום כולל לאלתר, בהשתתפות אש"ף, המבוסס על החלטות האו"ם, אשר יכזב מדינה פלס-טינית בגדה וברצועה, דצד ישראל.** הסכמה זו כאה אצלו בצד הרעיון כי **דעתיד לבוא, למען השלום היציב, תש-תלב ישראל במרחב.**

..השתלבות במרחב"

עדי לחכמים כאן נימה של זהירות. איני רוצה שגרמה את עצמו.

לכאורה, הייתי צריך להיות שבע-רצון מאוד משרי מושו של עראפאת במילים "השתלבות במרחב". המצאתי סיסמה זו לפני שנים רבות, ויש לי עליה קופירייט עולמי. אך אין כל ביטחון לכך שעראפאת מצטרף, בשתי מילים אלה, לגישתנו.

מה זאת, "השתלבות ישראל במרחב"? לפי תפיסתנו: הצטרפות מדינת-ישראל, כמדינה ריי-בנית ועצמאית, לאירגון איזורי כולל של המרחב המשו-רתי ("המרחב השמי"). אירגון זה יכול לכלול תיאום מדיני, ביטחוני, כלכלי ותרבותי, על פי הדגמים של השוק-האירופי-המשותף, הפרלמנט האירופי וכו'.

האם לזה מתכוון עראפאת? ליתר דיוק: האם זהו החזון המשתקף במילים שאמר בראיון מסויים זה? קשה לומר זאת. כי כאן נאמרים דברים סתומים, ויש בהם התחמקות מקביעה ברורה: **"בלי קשר לאורך הזמן שיהיה דרוש כדי להגיע לכך, זהו הדבר שאנחנו מצייעים לישראלים בתוכניתנו להקמת מדינה מודרנית, דמוקרטית, חילונית, שבה יחיו זה בצד זה יהודים, מוסלמים ונוצרים, על בסיס של שיוויון מלא. מיספר גדל והולך של ישראלים צעירים מתחילים להבין כי מדינה יהודית בלי ערבים היא תפיסה מיושנת. בהת-קרבו אל המאה ה-21"**

למה מכוונם הדברים? קודם כל, מדובר על העתיד הרחוק. "בלי קשר לאורך

הזמן שיהיה דרוש...". כלומר: הנכונות לקבל מדינה פלסטינית בגדה וברצו-עה היא מידית, השאיפה ל"השתלבות" היא חזון למועד. שנית, ההצעה היא "לישראלים". לא נאמר שההצעה היא "לישראל".

כאן יש, לפחות, דרימשמעות. שלישית, התוכנית המוצעת היא המתכונת הישנה של "מדינה דמוקרטית", שתושביה מוגדרים על פי אבחנה דתית ("יהודים, מוסלמים ונוצרים") ולא לאומית ("יהודי דים וערבים" או "ישראלים ופלסטינים"). פירוש הדבר פירוקה של מדינת-ישראל.

רביעית, לא נאמר שזה ייעשה בכוח, אלא משתמע מן הדברים שהדבר יבוא מתוך הסכמתו של דור חדש של ישראלים.

חמישית, אם הוא סבור כי אותם ישראלים, הרוצים בישראל חילונית, פתוחה ומודרנית, מתכוונים לבטל את ציביונה הלאומי, הוא משלה את עצמו.

..אנחנו מצייעים ליהודים..."

דה-בורשגרייב לא עשה לעצמו מלאכה קלה, והוא הציג לעראפאת את השאלה המפורשת:

"הישראלים אומרים שפירוש הדבר הוא שאתה מבקש להשמיד את מדינתם בטווח הארוך, במקום בטווח הקצר?"

התשובה לכך אינה חד-משמעית. אומר עראפאת: **"הם מוטים. איננו רוצים להשמיד שום עם."** **אבל השאלה לא דיברה על "עם", אלא על "מדינה".**

מוסיף עראפאת: **"דווקא מפני שדגלנו בדו-קיום, שפכנו דם כה רב. איננו רוצים להיות אויבים למישהו. משום כך אנחנו מצייעים ליהודים את ההודנות ההיסטורית הזאת. אז הם יוכלו להשתתף בפיתוח המרחב כולו."**

כאן לא מדובר עוד על ישראל, ואף לא על ישראלים, אלא על יהודים.

אל מי מדבר עראפאת, כשהוא אומר דברים אלה? בוודאי לא אל הציבור הישראלי. מחוץ לקומץ זעיר של מהפכני-ביתיקפה, אין כיום אדם בישראל המוכן להסי-כים לפירוק מדינת-ישראל ולהשתלבות אישית (להבי-דיל מלאומית) במרחב.

זהו המצב כיום. מה יהיה מצב-הרוח בישראל בשנת 2001 — זהו עניין של ניחוש בלבד. הניחוש שלי הוא שגם בשנת 2001 לא יימצא בישראל כוח שישאף לפירוק המדינה, אפילו תעבורנה עד אז על העולם ועל המרחב מהפכות ממשכות שונות.

האם מדבר עראפאת אל הציבור האמריקאי? קשה להאמין בזאת. בדעת-הקהל העולמית — במערב ובמזר-רח — קיימת הסכמה כללית שמדינת-ישראל צריכה להתקיים. הביקורת הנמתחת עליה נוגעת לכיבוש השט-חים, ולא-ההכרה הישראלית בזכותו של העם הפלסטיני למדינה משלו. התביעה לפירוק מדינת-ישראל קיימת רק בחוגי-שוליים.

עראפאת יודע זאת היטב. אם כן, את מי הוא בא לפרסם במליצות אלה?

תוכנית לעוגת מיחוס

אין מנוס מן המסקנה כי בפסקים אלה מדבר ערא-פאת אל חלקים מסויימים של העם הפלסטיני עצמו. העם הזה נמצא באמצע הדרך להשלמה עם הצורך ההיסטורי להתפק במדינה לאומית בחלק מן הארץ, לצד מדינת-ישראל. מבחינה ריגשית, קשה לו מאוד לעכל רעיון זה.

בראיון זה אומר עראפאת, כימעט באורח חד-משמעי, שיש לקבל את הרעיון, ולהסכים להסדר-שלום על פיו.

זוהי הצהרה מהפכנית, ועל כן ממחר עראפאת, עוד בחמשן אותו מישפט, להשמיע מילים מעורפלות על חזון הפוך, השייך לעתיד הרחוק, כאשר יהיה דור חדש בישראל ובפלסטין.

ההצעה לאלתר: מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, תוך הסדר-שלום — היא מוחשית, מעשית, מיידית.

החזון לעתיד הרחוק — "השתלבות" וכו' — הוא מעורפל, בלתי-מתדר בצורה ובזמן — כמו החזון של "קייבוץ גלויות" אצלנו, "המהפכה העולמית" של הקומוניסטים ו, "האיחוד מחדש" של הגרמנים. בקיצור: זהו מיתוס.

חזון נגוע בחולירע

איני מוציע להתייחס בזילזול למיתוסים, ואחזור לנקודה זו בהזדמנות מתאימה. יש דרך להיאבק במי-תוס זה, ולהסיח אותו לאפיק חיובי.

אך לא זה העיקר. העיקר הוא שיש כאן הצעת-שלום, הראויה לשמש כבסיס למשאומתן.

יכול אדם לחייב או לשלול אותה, להתייחס אליה באמון או בספקנות. לראות בבעליה מדינאי מפוכח או רמאי רצחני.

כל זה לגיטימי. אבל דבר אחד אינו לגיטימי בחברה תרבותית ודמוק-רטית, אשר אוהתיה צריכים לקבל מידע בלתי-משוחד, כדי שיוכלו להכריע בענייני המדינה.

אסור למסור לאזרחים אלה, בכלי-התקשורת ההמונים, מידע מזויף.

מידע מזויף דינו כמוזון הנגוע בחולירע. ואין זה רזין שהטבח עצמי חולה בה.